

BIBLIOTECA ȘI COMUNITATEA ... ȘI FOARTE RAR INVERS

Anatol MORARU, redactor - șef

Există, cred, un munte de cărți despre importanța crucială a bibliotecii în formarea personalității, cultivarea comunității, emanciparea omenirii în genere. Zecile de mii de volume realizate, evident, într-o tonalitate apreciativă, constituie, în acest sens, episoade ale unui serial al dezvoltării cărții și bibliotecii. Puțini sînt cei, cărora nu le place să lectureze istorii captivante despre cuneiforme, papirusuri, ieroglife, despre Gutenberg și alți tipografi celebri, despre faimoase biblioteci, începînd cu cea din Alexandria și pînă la Biblioteca Congresului SUA, și mai departe.

Printr-o tradiție instituită de secole, atitudinea față de carte, de bibliotecă, de cultură în genere, pe care o exprimă sau care lipsește uneori oficialităților și populației, denotă calitatea unei societăți. Altfel spus, prezența bisericii, bibliotecii, palatului de cultură etc. într-o localitate, sînt semne ale emancipării, ale civilizației avansate.

Spre dovadă, am să invoc un caz cu totul celebru. Idiotul de Herostrate a dat foc, cum bine se știe, celei mai vestite biblioteci a antichității, bibliotecii din Alexandria, ca să devină... vestit. Și a devenit, uitat să-i fie numele! Dacă ar fi fost mai puțin inspirat în rele și ar fi incendiat, la o adică, cocina sa sau primăria, numele său ar fi rămas, în cel mai fericit caz, în analele poliției din Alexandria. Nu mă pot reține să mai convoc încă un argument, la fel de semnificativ, dar deja din zona românească și anume, exemplul nefast al cuplului Ceaușescu. Alex Ștefănescu redă, în al său *Jurnal secret*, impresia pe care i-a produs-o vizitarea castelului de la Olănești, de pe Valea Lotrului, în care soții Ceaușescu urmau să petreacă Revelionul în 1989: „Parchetul de lemn de esențe diferite (mahon, stejar și paltin), covoarele imense, făcute la Cîsnădie (unele au putut fi instalate numai cu ajutorul unor macarale), pereții cu lambriuri, candelabrele alcătuite din mii de prisme mici de cristal, tablourile semnate de mari pictori, chiuvetele de marmură, robinetele suflate cu aur, mozaicurile de deasupra căzilor de baie, lucrute de artiști consacrați, în culori pastelate, scările, și ele de marmură (de Rușchița), fridele luminate discret – totul este de un lux epatant. Ceea ce cu adevărat mi-a plăcut și mi-a provocat chiar un moment de panică interioară a fost *absența oricărei biblioteci*.” Asta e...

Actualmente, discursul despre importanța bibliotecii a devenit unul mai temperat și mai pragmatic. Un reportaj despre o bibliotecă modernă, *Biblioteca 2.0*, de exemplu, trebuie să includă numaidecît date despre politici de achiziții, strategii de stocare și clasificare, motoare de căutare, modalități de deservire a colecțiilor și a

utilizatorilor etc., etc.

Timpurile tulburi ale tranziției pe care le trăiește de două decenii societatea noastră determină o anume neglijare a necesităților spirituale ale cetățenilor. Din lipsă de finanțare suficientă, o ipoteză oficială, nu mai funcționează un sistem coerent de editare și de achiziție a cărților. Practic, mai toate bibliotecile actuale au intrări de cărți și documente provenite, în mare, din donații. Așa s-a întâmplat, fericit, că, după 1990, au putut fi trimise spre Basarabia loturi întregi de carte din Țară, donații care au și format fondurile de carte românească ale unor biblioteci rurale și municipale. Mai mult chiar, tot cu susținerea financiară a guvernului și a oamenilor de bine din România au fost deschise, după '90, la Chișinău, și câteva biblioteci care marchează vizibil viața culturală a capitalei.

Aș vrea să mă refer în cele ce urmează la activitatea Bibliotecii Științifice a Universității „Alec Russo”, mai exact, la relațiile ei de parteneriat cu comunitatea universitară și cu administrația universității. Nu aș vrea să mă erijez în ipostază de avocat al instituției, o prefer în cea de cunoscător din interior a activității acestei instituții.

Aș vrea să afirm asumându-mi riscurile că, la momentul actual, B.Ș.U. e instituțiacare activează cu cea mai înaltă eficiență. Ea produce impresia unui mecanism bine articulat în toate structurile și conexiunile sale.

Rădăcinile acestui fenomen sînt de găsit în activitatea regretatei directoare Faina Tlehuci, care a depus eforturi substanțiale ca acest singular edificiu, Biblioteca actuală, să fie construită și să dispună de un fond de peste un milion de exemplare de carte, precum și de un echipament modern. O contribuție aparte în devenirea B.Ș.U. a avut-o și regretatul rector Nicolae Filip, care a știut să fie aproape de necesitățile instituției date și să promoveze o politica de largă deschidere și susținere. Trebuie să menționăm, cu satisfacție și aportul considerabil al unui bun prieten al instituției, al domnului inginer Radu Moțoc, care, în calitatea sa de secretar al Asociației Pro Basarabia și Bucovina, Filiala Galați *Costache Negri*, s-a ostenit să aducă la B.Ș.U. nu doar loturi de carte și echipament de valoare, dar și oameni de marcă din România.

Și profesorul Eugeniu Plohotniuc, nu s-a dezmințit în calitatea sa de rector, reeditînd strategiile de deschidere și de colaborare a rectoratului cu B.Ș.U.

Actualul director, Elena Harconiță, a preluat și a dezvoltat tradițiile de menținere a unui nivel valoric în întreaga activitate a BȘU, și a asigurat continuitatea unei colaborări fructuoase cu întreaga comunitate. Bibliotecarii noștri se remarcă prin asiduitate, disciplină, responsabilitate, dăruire, profesionalism și alte calități notabile, caracteristice unor modele demne de urmat. Ei izbutesc să se perfecționeze continuu, să urce meritat treptele ierarhiei profesionale. B.Ș.U. este cea de-a patra instituție de profil din Republica Moldova, care a reușit ambițiosul proiect de a edita o revistă de specialitate – *Confluente bibliologice* – colaborarea la care permite angajaților să crească valoric. Administrația a pus la punct și un mecanism de integrare a tinerilor bibliotecari: „Școala Tînărului Angajat”.

BȘU a elaborat și pus în practică mai multe idei, menite să contribuie la formarea tinerilor specialiști și la menținerea în formă a cadrelor didactice. Studenții

au acces larg la toate colecțiile BȘU, în funcție de domeniile în care se specializează. Instituția a reușit să implementeze diverse tehnologii informaționale performante, să-și modernizeze echipamentul și activitatea. Instrumentind variate și eficiente strategii, B.Ș.U. își informează utilizatorii despre specificul și consistența colecțiilor, despre calitatea și varietatea noilor achiziții.

Apropo de achiziții. Chiar dacă, așa cum spuneam mai sus, criza actuală a avut un impact negativ și asupra politicilor de achiziție ale B.Ș.U., echipa managerială a făcut lucruri mari cu mijloace puține. La momentul actual, ea deține în colecții aproape toate edițiile apărute la editurile noastre, și nu numai, de la '90 încoace.

Vreau să știți că, dacă sălile de lectură nu sînt pline, vina nu o poartă bibliotecarii. La mijloc nu e doar apariția pe piața informațională a altor modalități de a obține informații și cunoștințe și nici dezinteresul tinerilor despre care se vorbește atît de mult. Problema absenței e mult mai profundă și ar trebui discutată aparte, în detalii și nuanțe.

Echipa managerială a B.Ș.U. își pune mari speranțe în calitatea noului staff al Universității în frunte cu domnul rector Gheorghe Popa, care a dat destule semne clare că va susține toate proiectele de perspectivă elaborate de instituția cărților în toate realizările cotidiene și în perspectivele ei. O întâlnire în idei, un permanent spirit al dialogului constructiv, pragmatic dintre cele două echipe va rezulta, sînt sigur, cu lucruri frumoase pentru întreaga comunitate universitară.

Nu am cum să nu emit o sentință: Biblioteca poate exista, la o adică, fără comunitate, ca o entitate suficientă, ca o expresie a eternității, pe cînd, fără Bibliotecă, societatea riscă să se întoarcă de unde a pornit, din peșteră.

P.S. Nichita Stănescu asemuia inspirat femeia cu umbra unei idei. Cum nu sînt genial, aș compara femeia cu o carte: indiferent de vîrsta pe care o are, este frumoasă și interesantă. Mă refer la bibliotecare, firește...

Șpac, Ion. Pagini de istorie a presei periodice basarabene / Ion Șpac; Acad. de Șt. a Rep. Moldova, Bibl. Șt. Centr. "Andrei Lupan". - Ch. , 2010. - 236 p. - ISBN 978-9975-78-836-6

